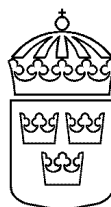

Riksdagens protokoll 1995/96:73

Torsdagen den 21 mars

Protokoll
1995/96:73

Kl. 12.00 – 12.24

1 § Prövning av förslaget om statsminister

*Prövning av förslaget
om statsminister*

Anf. 1 TALMANNEN

Tisdagen den 19 mars föreslog jag riksdagen att till statsminister utse Göran Persson. Förslaget bordlades. Förslaget bordlades på nytt vid kammarens sammanträde i går. Riksdagens prövning av förslaget kan ske antingen i dag eller vid ett följande sammanträde, dock senast lördagen den 23 mars.

Anf. 2 LARS TOBISSON (m)

Fru talman! När riksdagen i oktober 1994 röstade om talmannens förslag att till statsminister utse Ingvar Carlsson lade vi moderata ledamöter ned våra röster. Som talesman för mitt parti förklarade jag då att vårt ställningstagande var en följd av det efter valet uppkomna parlamentariska läget och att det inte fick ses som något omdöme om den blivande regeringens politik.

Den socialdemokratiska regeringen har nu suttit vid makten i ett och ett halvt år, och vi kan avläsa resultatet. Den ekonomiska återhämtningen, som gav nytt och växande utrymme för företagande och nya jobb, har brutits. Trots konjunkturförbättringen minskade inte arbetslösheten nämnvärt, och den är nu åter på väg uppåt. Skatterna har höjts kraftigt, vilket slår mot såväl företagande och tillväxt som människors och familjers sociala trygghet. Det blir färre jobb och svårare att leva på sin lön.

I stället för att öppna nya möjligheter har regeringen valt att återställa. Arbetsmarknaden och mycket annat har återreglerats. I Europapolitiken har det saknats kraft och vilja att driva Sveriges intressen i den europeiska omdaningsprocessen.

Vi förutser inte att en socialdemokratisk regering under Göran Perssons ledning förmår bryta denna utveckling. Men vi tvingas samtidigt konstatera att de parlamentariska styrkeförhållandena inte har ändrats. Dagens omröstning förorsakas av att Ingvar Carlsson beslutat att träda tillbaka från statsministerposten. Regeringsskiftet har därmed närmast en teknisk karaktär. Mot den bakgrunden kommer vi moderater att återigen avstå i voteringen.

Men just därför att vi inte ser annat än att den nya socialdemokratiska regeringen kommer att fullfölja den föregående politik blir det inte fråga om någon smekmånad. Den moderata riksdagsgruppen – och

Prot. 1995/96:73
21 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Moderata samlingspartiet – kommer att fortsätta sin konsekventa oppositionspolitik med sikte på att få till stånd en ny och bättre regering efter nästa val.

Anf. 3 PER-OLA ERIKSSON (c)

Fru talman! Centerpartiets ställningstagande till talmannens förslag om ny statsminister följer tillämpad praxis. Det innebär för vår del att vi inte tar ställning till den kommande regeringens samlade politik. Därför kommer Centerpartiets riksdagsledamöter att avstå i den kommande voteringen.

Centerpartiets riksdagsgrupp anser att talmannens förslag om att utse Göran Persson till ny statsminister, med avsikt att bilda en socialdemokratisk regering, är naturligt och i överensstämmelse med den parlamentariska situationen.

Mandatställningen är i dag densamma som hösten 1994, då riksdagen förra gången tog ställning i frågan om statsminister. Men det parlamentariska samarbetet har förändrats genom att regeringen sedan våren 1995 medvetet valt att samarbeta med Centerpartiet på viktiga områden.

Centerpartiet avser att även i fortsättningen föra en konstruktiv oppositionspolitik i hela folkets intresse. Vårt samarbete med regeringen om bl.a. den ekonomiska politiken, saneringen av de offentliga finanserna samt försvars- och säkerhetspolitiken har varit konstruktivt. Det har skapat såväl ekonomisk som politisk stabilitet.

Samarbetet mellan regeringen och Centerpartiet har bidragit till att omvärldens förtroende för Sverige har stärkts. Räntorna har sjunkit och den svenska kronan har blivit starkare. Gemensamt har vi medverkat till beslut i riksdagen om åtgärder för en bättre ekonomisk tillväxt.

Fru talman! Vårt land står inför stora utmaningar. Därför behövs det mer samarbete och mindre konfrontation. Det behövs förtroendeskapande politiska handslag. Centerpartiet är ett samarbetsparti som vill påverka och uppnå resultat. Det är vår ambition att medverka till samförstånd, breda parlamentariska lösningar och politisk stabilitet.

I nära samarbete med en regering ledd av Göran Persson är vi beredda att även fortsättningsvis ta samhällsansvar för att lösa de problem som vårt land står inför.

Arbetslösheten är det dominerande samhällsproblemet i dag. Det behövs fler företag och fler företagare för att framgångsrikt kunna minska arbetslösheten och få en god ekonomisk utveckling. Saneringen av de offentliga finanserna måste fullföljas med konsekvens och målmedvetenhet för att vi skall få bibehålla en låg inflation och få lägre räntor. Energisystemet måste förnyas och kärnkraften avvecklas. Regionalpolitiken måste förstärkas. Regioner och områden som under en längre tid haft en svag utveckling måste särskilt beaktas. Hela Sverige skall leva.

På samma konstruktiva sätt som hittills under denna mandatperiod kommer Centerpartiet att ta ansvar i politiken för att värna välfärd och trygghet, förbättra villkoren för företagande och skapa en ekologiskt hållbar utveckling.

Anf. 4 LARS LEIJONBORG (fp)

Fru talman! Folkpartiet liberalerna tänker avstå i dagens omröstning. Det gjorde vi också 1982 då Olof Palme föreslogs till statsminister och 1986 då omröstningen gällde Ingvar Carlsson.

Statsministeromröstningar infördes i 1974 års regeringsform, och dagens omröstning är den tionde i ordningen. Folkpartiet har röstat ja vid fem tillfällen, nämligen då Folkpartiet ingått i den nya regeringen. Statsministerkandidaterna har då hetat Thorbjörn Fälldin vid tre tillfällen, Ola Ullsten och Carl Bildt.

Vi har röstat nej vid två tillfällen, 1990 och 1994, då vi ansett att det funnits bättre lösningar på den parlamentariska situationen än den talmannen föreslagit.

Våra nedlagda röster i dag skall alltså tolkas så att vi med rådande mandatfördelning i riksdagen inte ser någon annan realistisk lösning på den parlamentariska situationen än att Socialdemokraternas partiledare får bilda regering. Men de skall inte tolkas så att vi accepterar den inriktning den socialdemokratiska politiken hittills haft och kan förväntas få framöver.

År 1994 hade vi förhoppningen att Socialdemokraterna var redo för en verklig omprövning av sin politiska kurs och att en koalitionsregering skulle vara möjlig. Men det som hänt efter valet visar att förnyarnas ställning var svagare än vi trott och att traditionalisternas grepp är starkare. Vi ser med stor oro på vårt lands utveckling. Arbetslösheten växer och företagandet sjunker. Tillväxten har tappat fart, vilket hotar både jobb och välfärd. Fler och fler tvingas leva med mycket knappa eller obefintliga marginaler i sin hushållsekonomi.

Vi ser det därför som vår uppgift att stå för en alternativ politik och bilda opinion för den. Det hindrar naturligtvis inte att vi i enskilda sakfrågor kan träffa uppgörelser med regeringen om uppgörelserna är bra för Sverige. Låt mig särskilt nämna energifrågan, där det skulle vara bra om Folkpartiets och Socialdemokraternas mångåriga samarbete kunde fullföljas.

Men de som nu diskuterar tillståndet i oppositionen kan lugnt räkna med att Folkpartiet så länge den nuvarande huvudinriktningen på regeringspolitiken består kommer att vara i hård och tydlig opposition emot den.

Anf. 5 GUDRUN SCHYMAN (v)

Fru talman! Resultatet av riksdagsvalet år 1994 blev en vänstermajoritet i riksdagen. I samband med prövningen av förslaget till statsminister röstade Vänsterpartiet ja till Ingvar Carlsson som regeringsbildare.

Det innebar inte att vi lovade att stödja alla regeringsförslag. Vänsterpartiet har inte heller spelat rollen av ett passivt stödparti. Vi har stått för ett konstruktivt samarbete med en stark rättviseprofil i saneringsarbetet.

Samtidigt har vi riktat hård kritik mot alla de beslut som regeringen fattat tillsammans med Centerpartiet. Det är beslut som lett till ökade orättvisor men som medfört mycket små besparingar. Jag tänker på

Prot. 1995/96:73

21 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:73
21 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

sänkningen av ersättningen till arbetslösa och sjuka till 75 %. Jag tänker på försämringsarna i kommuner och landsting, som drabbar själva kärnan i vårt välfärdssystem. Klyftorna växer mellan rika och fattiga hushåll. Inte minst barnfamiljer, många pensionärer och ensamstående mammor har fått uppleva en allt svårare situation. Skillnaderna i boende och i levnadsvillkor tilltar. Invandrare ställs mot svenskar. De regionala klyftorna ökar.

Vänsterpartiet är också klar motståndare till de förberedelser som regeringen gör för att föra in Sverige i den ekonomiska och monetära unionen. Vi kräver en folkomröstning i den här frågan. Den federalistiska EU-inriktning som Socialdemokraterna nu har slagit in på strider mot vad som sades i folkomröstningen och är helt oacceptabel ur demokratisk synpunkt. Denna kritik och dessa uppfattningar delar vi med en bred vänster, med många socialdemokrater och med många fackligt aktiva.

Massarbetslösheten och tudelningen av ekonomin är uttryck för djupgående problem i vårt samhälle. Vid sidan av rekordvinster i näringslivet växer den sociala ofärden. Överskotten i privat sektor har sin motsvarighet i enorma underskott i vår gemensamma sektor. För att bryta denna utveckling krävs ett samarbete till vänster i politiken.

Vänsterpartiet står bakom målen att kraftfullt bekämpa arbetslösheten och samtidigt sanera statsfinanserna. Budgetsaneringen måste ske på ett rättvist sätt och kombineras med åtgärder mot fallskärmsavtal och oskäligen förmåner. Den offentliga sektorn måste få ett större utrymme om den generella välfärdspolitiken skall kunna utvecklas. Kvinnors rättigheter måste stärkas. Förslagen om en stor satsning på utbildning är bra.

Vänsterpartiet vill också genomföra en arbetstidsförkortning och en offensiv miljöomställning. Vi avvisar Centerns inriktning på grundtrygghet i välfärdssystemen och tillbakavisar de borgerliga partiernas krav på försämrings i arbetsrätten. Arbetarrörelsens partier måste hävda visionerna om ett solidariskt och jämställt samhälle.

Fru talman! Mandatet som väljarna gav oss vid riksdagsvalet år 1994 att skapa rättvisa är grunden för vårt ställningstagande när vi nu väljer att stödja förslaget till ny statsminister.

Anf. 6 MARIANNE SAMUELSSON (mp)

Fru talman! Riksdagen skall i dag ta ställning till talmannens förslag att utse Göran Persson till ny statsminister. Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp har beslutat avstå från att rösta i den kommande voteringen.

Vi har noterat att Göran Persson sagt sig vara villig till samarbete i sakfrågor. Vi välkomnar också Göran Perssons tal om att han vill skapa ett ekologiskt hållbart samhälle. För att minoritetsregeringen skall klara detta mål anser vi att det kommer att bli nödvändigt för den att söka stöd av Miljöpartiet de gröna, framför allt inom miljöpolitiken och energipolitiken. Vi ser positivt på detta kommande samarbete.

Miljöpartiet de gröna räknar med att aktivt delta i de utlovade överläggningarna om kärnkraftens nödvändiga avveckling. Vi kommer också att aktivt agera för genomförandet av en arbetstidsförkortning både för att minska arbetslösheten och för att öka livskvaliteten. Det är något som länge stått på Miljöpartiets program, liksom skatteväxling för miljön. Vi ser dock med stor oro på Socialdemokraternas alltmer EU-positiva inställning vad gäller uppluckrandet av vetorätten, vad gäller utrikes- och säkerhetspolitiken samt att man fortfarande håller öppet för ett deltagande i EMU.

I det löpande riksdagsarbetet kommer vi att kritiskt granska regeringens förslag och politik samt att på ett konstruktivt sätt bidra till att besluten om möjligt leder till en bättre miljö och en rättvisare fördelningsspolitik. Vi tänker i debatten med anledning av regeringsförklaringen återkomma till resterande delar av vår politik.

Fru talman! Detta är utgångspunkter och skäl till att vi i Miljöpartiet de gröna i dag lägger ned våra röster och därmed släpper fram Göran Persson som ny statsminister.

Anf. 7 ALF SVENSSON (kds)

Fru talman! Riksdagen tar i dag ställning till talmannens förslag att till ny statsminister utse Göran Persson. Förslaget har presenterats efter sedvanliga kontakter med riksdagspartiernas ledare i enlighet med regeringsformen. Förslaget är naturligt mot bakgrund av utslaget i 1994 års riksdagsval.

För den kristdemokratiska riksdagsgruppen vill jag deklarerat att vi lägger ned våra röster vid den kommande omröstningen. Detta innebär givetvis inget ställningstagande till den politik som regeringen kommer att föra, utan är ett uttryck för respekt för valutslaget år 1994.

Kristdemokraterna kommer att fortsätta att föra en sakligt grundad och konstruktiv oppositionspolitik. Denna oppositionspolitik riktar in sig på områden där den nuvarande regeringen representerar en förstelnad och felaktig politik för att möta dagens utmaningar. Vi vill åstadkomma en ny familjepolitik som ger föräldrarna den självklara rätten att fritt välja omsorgsform och skola för sina barn. Vi kommer att arbeta för mer resurser till vårdsektorn för att på så sätt säkerställa en värdig vård för alla människor.

Behovet av etik och moral är mer uppenbart i dag än någonsin. Vi ämnar inte spara någon möda i kampen mot arbetslösheten. Därför vill vi också verka för ett bättre klimat för företag och företagande. Det är en förutsättning för att Sverige skall ta sig ur massarbetslösheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Kammaren beslöt att pröva förslaget om statsminister vid dagens sammanträde.

Prot. 1995/96:73
21 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:73
21 mars

*Fel! Okänt
växelargument.*

Beslut

Talmannen erinrade om att förslaget om statsminister skulle prövas av riksdagen genom omröstning med rösträkning.

Följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den som vill att riksdagen bifaller talmannens förslag att till statsminister utse Göran Persson röstar ja.

Den det ej vill röstar nej.

Om fler än hälften av riksdagens ledamöter röstar nej, har riksdagen förkastat förslaget.

Votering:

178 för bifall

0 för avslag

154 avstod

17 frånvarande

Talmannen konstaterade att mindre än hälften av riksdagens ledamöter hade röstat mot förslaget. Riksdagen hade sålunda utsett Göran Persson till statsminister.

(Applåder)

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 159 s, 19 v

Avstod: 76 m, 23 c, 26 fp, 16 mp, 13 kds

Frånvarande: 2 s, 4 m, 4 c, 3 v, 2 mp, 2 kds

Anf. 8 TALMANNEN

Jag får be tillträdande statsminister Göran Persson att komma fram till talmanspodiet och motta förordnandet.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 15 mars.

3 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Rose-Marie Frebran* (kds) avsagt sig uppdraget att vara suppleant i konstitutionsutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval till konstitutionsutskottet

Prot. 1995/96:73

21 mars

Talmannen meddelade att på grund av uppkommen vakans hade Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält Michael Stjernström som suppleant i konstitutionsutskottet efter Rose-Marie Frebran.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i konstitutionsutskottet
Michael Stjernström (kds)

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
1995/96:Ub12–Ub20 till utbildningsutskottet

6 § Kammaren åtskildes kl. 12.24.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORS

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Prövning av förslaget om statsminister	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
Anf. 2 LARS TOBISSON (m).....	1
Anf. 3 PER-OLA ERIKSSON (c)	2
Anf. 4 LARS LEIJONBORG (fp)	3
Anf. 5 GUDRUN SCHYMAN (v)	3
Anf. 6 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	4
Anf. 7 ALF SVENSSON (kds).....	5
Beslut	6
Anf. 8 TALMANNEN.....	6
2 § Justering av protokoll	6
3 § Avsägelse	6
4 § Anmälan om kompletteringsval till konstitutionsutskottet.....	7
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	7
6 § Kammaren åtskildes kl. 12.24.....	7